

Gisle Johnsen

Om etablering av skolepsykologisk kontor i Bodø med påfølgende pedagogisk-psykologisk tjeneste, PPT- Salten

En samtale med psykolog og tidligere leder, Thor-Bjørn Lauritsen

Tidligere leder ved Pedagogisk psykologisk tjeneste i Sør-Troms, Edvin Eriksen, kom i nr. 4, 2017 "Psykologi i kommunen" nærmere inn på etableringen av våre første skolepsykologiske kontor på midten av 1940-tallet. Noe senere, med utgangspunkt i den nye Grunnskoleloven (1969) ble det igangsatt forsøk med pedagogisk-psykologiske distriktssentre (PPD) og deretter lovfestet Pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT) etter ny paragraf (1975). En grunnleggende målsetting med prosessen var nedlegging av Statens spesialskoler med integrering av funksjonshemmede elever i lokale, kommunale skoler.

Etter samtaler med Lauritsen, sist i august 2018, fremkom ønsket om å skriftliggjøre noen inntrykk som kunne reflekteres både av tilsatte i pp-tjenesten og andre berørte samarbeidspartnere.

Med utgangspunkt i direktiver fra Kirke- og undervisningsdepartementet (KUD), delegert til Skoledirektøren i Nordland kommer Lauritsen nærmere inn på etableringen av skolepsykologisk kontor i Bodø (1967). Noe senere dannet ni Salten-kommuner med utgangspunkt i Den nye grunnskoleloven (1969) et interkommunalt, forsøksmessig samarbeid med Bodø som vertskommune og Lauritsen som leder. Ny-etablerte PPD-Salten fikk i det følgende ansvaret for evalueringen av prosessen i samarbeid med kommunene og Skoledirektøren.

I begynnelsen var Distriktssentret i hovedsak betjent av psykologer, men etter forankringen i ny paragraf (1975), Grunnskoleloven (1969), ble også sosionomer og spesialpedagoger trukket inn i det faglige nettverket i regi av Pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT) for Salten. Bodø var fortsatt vertskommune med tilhørende hovedkontor, men hvor også noen av de samarbeidende kommuner etablerte sine egne, lokalbaserte kontor med intensjoner om å tjene funksjonshemmede barn og elever best mulig i deres hjemlige barnehager og skoler. For å kunne fremme faglig utvikling blant tjenestens ansatte, samt stimulere til godt samarbeid, ble det lagt opp til månedlige, felles samlinger med drøftinger av faglige utfordringer.

Lauritsen kommer nærmere inn på verdien av det nasjonale lovgrunnlaget med tilhørende forståelse og respekt for læreplanene i barnehage og skole. De offisielle retningslinjer for barns og elevers læring og utvikling dannet følgende grunnlaget for tjenestens virksomhet, men hvor også Lauritsen vektlegger Skriftens budskap om nestekjærlighet ved "å elske sin neste som seg selv". Det er en målsetting som ikke alltid kan innfris, men som heller må være retningsgivende for omgangen med elever og foreldre i utsatte livssituasjoner. I noen sammenhenger møter vi barn og ungdom med ulovlig atferd, noe som er utfordrende både for dem selv og deres omgivelser, men hvor det er desto mer vesentlig med en forståelse for livskvaliteter i form av "Tro, håp og kjærlighet". Ens egen personlighet og relasjonsevne blir gjerne satt

på prøve med utfordringer om å rette blikket mot idealer preget av nestekjærlighet. Men til tross for slike bærende målsettinger, må vi likevel være forberedt på å møte oss selv i etiske grenser når lovbrytere skal følges opp. Den det gjelder, må til syvende og sist vise ansvar for sine gjerninger som ikke nødvendigvis samsvarer med samfunnets og Skriftens idealer. "Enhver er sin egen lykkes smed" kan følgelig reflekteres når rådgiver ikke når frem med budskapet til dem det gjelder.

Som leder ved PPT-Salten var det vesentlig å vektlegge mellommenneskelige forhold sett i lys av forvaltning og verdsetting av de offisielle retningslinjer. Det ble dermed et tilliggende mål å kunne benytte et anvendelig språk i møte med tjenestens rådsøkere, hvor eksterne faguttrykk lett kunne bli feilfortolket som ved bruk av uttrykk som "terapi", "pasienter" og "diagnoser". Grunnskoleloven (1969), Barnehageloven (2005) og L(97) med sine forskrifter og tilliggende læreplaner gav i slike sammenhenger føringer for tjenestens språkbruk i opplæringen av barn, unge og voksne med behov for faglige - og sosiale tilpasninger. I samarbeidet med eksterne instanser fremholder Lauritsen dermed verdien i å kjenne sitt eget ståsted og tilhørende språkbruk for å kunne skape gode relasjoner til eksterne institusjoner som for eksempel Barnevernet, Barne- og ungdomspsykiatrien (BUP) og Sosialkontoret. Den pedagogisk-psykologiske tjenesten står følgelig overfor både personlige og relasjonsmessige utfordringer når hjelp skal kommuniseres til dem som trenger det. Vi kan dermed i det følgende reflektere noen etiske dimensjoner i formidlingen av hjelp til vår neste;

*At man når det i sandhed skal lykkes en
at føre et menneske hen til et bestemt sted,
først og fremmest må passe på at finde ham der,
hvor han er og begynde der.
Dette er hemmeligheden i al hjælpekunst.*

(Kirkegaard, 1859, s. 96-97)

.....

Gisle Henrik Johnsen

Nord universitet, campus Bodø
8049 Bodø
gisle.johnsen@nord.no